

Gør en forskel med din arv

Du kan gøre en vigtig forskel og hjælpe mennesker med psykisk sygdom

Gør en vigtig forskel med din arv

De fleste af os får en psykisk sygdom. Faktisk får fire ud af fem danskere behandling for psykisk sygdom i løbet af livet. Måske er det din søster, bror, far eller datter – eller måske du selv har oplevet det? Din arv – lille som stor – kan gøre en vigtig forskel for at hjælpe mennesker med psykisk sygdom.

Psykisk sygdom kan være svært at tale om. Sådant er det også med døden. For det kan være ubehageligt at tænke over, hvad der skal ske, når vi ikke er her mere. Derfor får mange af os ikke taget stilling til arv – selvom vi egentlig gerne vil.

Og din arv kan gøre en stor forskel. Ved at betænke Psykiatrifonden i dit testamente er du med til at skabe en bedre fremtid for børn og voksne med psykisk sygdom.

Som regel er det overkommeligt at få skrevet et testamente. Og det er altid en god idé at tale med en advokat om det, så alle ønsker kommer tydeligt frem, og der ikke er noget at misforstå eller betvivle – også for de efterladte. Dermed kan det også være en stor lettelse og give ro i sindet at få skrevet testamente.

En arv til Psykiatrifonden går ubeskåret til vores arbejde og betyder – uanset beløb – bedre vilkår for mennesker med psykisk sygdom.

Tusind tak for din støtte!

Marianne Skjold

Direktør i Psykiatrifonden

I denne guide kan du læse om, hvorfor et testamente er en god idé, hvordan du gør, og hvordan arveloven og reglerne fungerer. Du kan bruge guiden uanset, om du ønsker at betænke Psykiatrifonden i dit testamente eller ikke.

Indhold

Det kæmper Psykiatrifonden for	5
Hvorfor oprette eller ændre testamente?	6
Gitte har testamenteret til Psykiatrifonden	7
Få et gratis testamente og undgå arveafgift	8
Betänk velgørenhed – og giv samtidig mere til dine arvinger	10
Sådan er arvereglerne	12
Hvordan fordeles arven, hvis der ikke er testamente?	12
Hvordan fordeles arven, hvis der er testamente?	15
Hvordan opretter du et testamente?	18
Hvad kan testamenteres?	18
Hvem skal betale afgift?	19
Støt Psykiatrifondens arbejde	20
Få mere viden om arv og testamente	22

Det kæmper Psykiatrifonden for

Psykiatrifonden er en privat, sygdomsbekæmpende organisation. Vi kæmper for, at alle mennesker med psykisk sygdom og de, som er i risiko for at få det, mødes med forståelse og får den hjælp og rådgivning, de har brug for. I tide.

Psykisk sygdom er mange ting, og langt de fleste af os har en psykisk lidelse i en kortere periode og kommer os igen, mens andre bliver indlagt eller er kronisk syge. Vi er altså stort set alle – direkte eller indirekte – ramt af psykisk sygdom.

Flere og flere får en psykisk sygdom. Unge mistrives. Børn og forældre lades i stikken på lange ventelister. Og psykiatrien i Danmark er udfordret.

Psykisk sygdom rammer hårdere, når man ikke får den rette hjælp. Det kæmper vi i Psykiatrifonden for at ændre på.

4 ud af 5
danskere...

...får behandling
for psykisk sygdom
i løbet af livet

Psykisk sygdom
må **aldrig** ødelægge liv

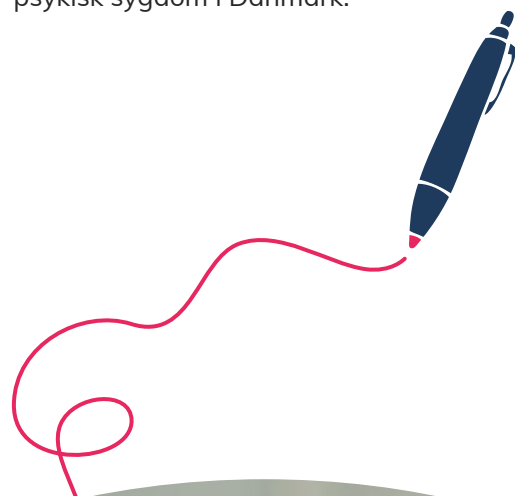

Hvorfor oprette eller ændre testamente?

Når du opretter testamente, sikrer du, at dine ejendele og formue fordeles, som du ønsker. Er der ikke noget testamente, er det arveloven, der gælder. Så hvis du ikke har nogen lovmæssige arvinger og ikke har skrevet testamente, går hele arven til staten.

Det kan altså være en god idé med et testamente – uanset formue og alder, og uanset om du har ægtefælle, børn eller andre slægtsarvinger. Med et testamente kan du sikre, at dine ønsker bliver tilgodeset, og at behandlingen af dødsboet kan foregå problemfrit. Det er derfor også for de efterlattedes skyld, at det er godt at få lavet et testamente.

Flere og flere danskere vælger at tilgodese en eller flere velgørende organisationer i deres testamente, og det har stor betydning. Det gælder i høj grad også for Psykiatrifonden, som nu oplever en stigende interesse for at sikre en bedre fremtid for mennesker med psykisk sygdom i Danmark.

Gitte har testamenteret til Psykiatrifonden

"Jeg blev min mors psykolog som 10-årig".

Sådan fortæller Gitte Alstrup på 51 år. Hun lever et godt liv, men hun har levet med psykisk sygdom tæt på hele sit liv, og det har påvirket hendes eget liv meget. Og det er årsagen til, at hun har besluttet, at en del af hendes arv skal gå til Psykiatrifonden.

” Det giver mening, og det er vigtigt for mig, at det, jeg gør, giver mening.

Gitte Alstrup er klar i mælet, når hun bliver spurgt, hvorfor hun vil lade en del af sin arv gå til Psykiatrifonden. Hun har været støttemedlem i mange år og er vokset op med en mor, der er psykisk syg. Ingen fortalte hende, hvad hendes mor fejlede, da hun voksede op som barn i 1970'erne, og som den ældste i en søskendeflok måtte hun påtage sig et stort ansvar:

"Det har sat nogle dybe og skelsættende spor i mig, for der kom hverken sundheds-personale eller andre og tog hånd om mig og mine behov. Og det er stadig et kæmpe problem i psykiatrien i dag, at mange pårørende bliver tabt på gulvet. Derfor er det så vigtigt, at Psykiatrifonden gør meget for at modarbejde det med både tidlige indsatser og fokus på børn som pårørende."

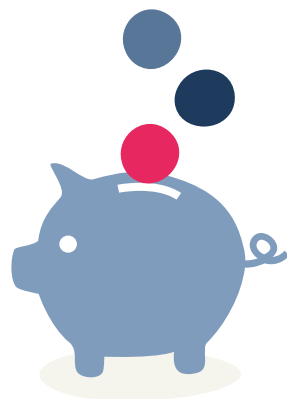
310.000 børn og unge i Danmark vokser op med en far eller mor med en psykisk sygdom. Derudover regner man med, at mindst 30.000 børn har en søskende med en psykisk sygdom.

Få et gratis testamente og undgå arveafgift

Når du tilgodeser Psykiatrifonden i dit testamente, tilbyder vi at betale for advokatens salær. Vi betaler op til 5.000 kr. inkl. moms, og det dækker i de fleste tilfælde hele salæret. Spørg gerne advokaten på forhånd, hvad testamentet vil koste i dit tilfælde.

Tilskuddet til advokatregningen er skattepligtigt.

Advokaten bedes sende fakturaen sammen med en kopi af det underskrevne testamente direkte til faktura@psykiatrifonden.dk

Som velgørende organisation er Psykiatrifonden fritaget for arveafgift. Hvis du vil indsætte Psykiatrifonden i dit testamente, er det således muligt at lade os betale arveafgiften for de personer, du gerne vil betænke i dit testamente.

Betænk velgørenhed – og giv samtidig mere til dine arvinger

Du har mulighed for at sikre, at dine arvinger får lidt mere i arv, hvis du betænk velgørenhed i dit testamente. Det kan lyde selvmodsigende, men det er det faktisk ikke.

Der findes nemlig det, der kaldes 30 %-løsningen. Det er en særlig løsning, hvor en eller flere organisationer eller foreninger arver 30 % af en formue og så til gengæld betaler bo- og tillægsboafgifter for de øvrige arvinger. Arvingerne modtager så 70 % af boet

uden at skulle betale afgifter. Da velgørende organisationer og foreninger ikke selv betaler bo- og tillægsboafgift af arv, betyder det således, at din familie arver mere i den sidste ende samtidig med, at du giver et beløb til velgørenhed.

Løsningen er en fordel, hvis du efterlader dig arvinger som fx søskende, nevøer, niecer eller en ven, der ud over boafgift skal betale tillægsboafgift på 25 %.

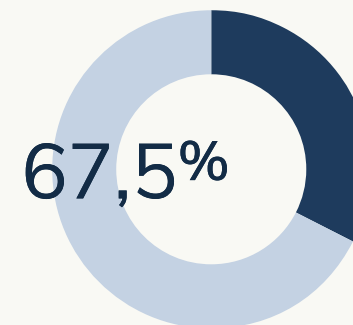
Eksempel på 30 %-løsningen

Lad os komme med et eksempel for at vise, hvordan løsningen her kan være en fordel.

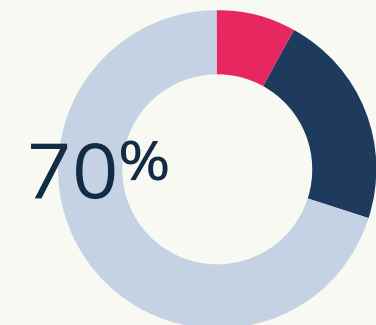
Hanne og Peter er gift, men har ingen børn. De har derfor et ønske om, at deres arv på 1.000.000 kroner skal gå til Hannes niece Ida. Samtidig ønsker de at støtte et velgørende formål, og det kan faktisk gøres samtidig med, at Ida med 30 %-løsningen arver endnu mere.

Uden 30 %-løsningen	
Arv i alt	1.000.000 kr.
Bo- og tillægsboafgift	326.309 kr.
Ida arver	673.691 kr.

Med 30 %-løsningen	
Arv i alt	1.000.000 kr.
Bo- og tillægsboafgift (Psykiatrifonden betaler afgiften)	217.559 kr.
Psykiatrifonden arver	82.441 kr.
Ida arver	700.000 kr.

- Ida arver 67,5 %
- Boafgiften er på 32,5 %

- Ida arver 70 %
- Psykiatrifonden betaler boafgiften på 21,8 %
- Psykiatrifonden arver 8,2 %

Sådan er arvereglerne §

Det er arveloven, der bestemmer, hvem der arver, hvis der ikke findes et testamente – samt hvad du kan bestemme, hvis du opretter testamente.

Hvordan fordeles arven, hvis der ikke er testamente?

Hvis du ikke har et testamente, bliver din arv fordelt efter arvelovens regler.

Ifølge arveloven arver ægtefælle og livsarvinger først. Dine livsarvinger er dine børn og deres efterkommere. Arven fordeles med 50 % til ægtefællen og 50 % til livsarvingerne. Efterlader du kun en ægtefælle og ingen livsarvinger, arver ægtefællen det hele. Efterlader du kun livsarvinger og ingen ægtefælle, arver dine livsarvinger det hele. Er der hverken ægtefælle eller livsarvinger, arver dine slægtninge alt efter, hvilken arveklasse de tilhører (se under arveklasser). Er der ingen arvinger i nogen af de tre arveklasser, og har du ikke skrevet testamente, går hele arven til staten.

Det er værd at bemærke, at ugifte par ikke automatisk arver noget efter hinanden.

Arveloven opdeler arvinger i tre klasser, som viser, hvordan dine slægtninge arver, hvis du ikke har oprettet testamente og ikke har nogen ægtefælle.

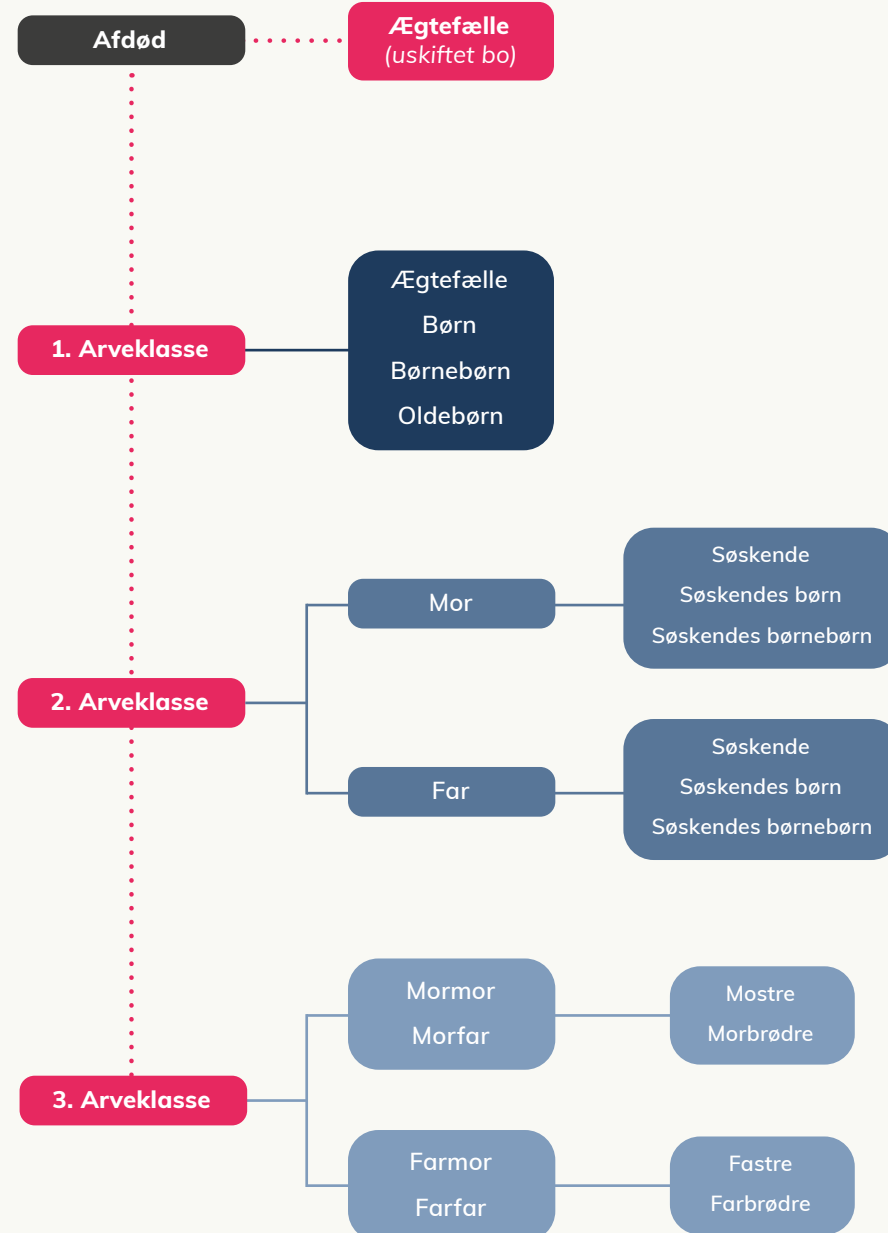
Er der arvinger i 1. arveklasse, arver de det hele – også selvom der er slægtninge i de efterfølgende arveklasser.

1. Livsarvinger: Din ægtefælle, børn og børnebørn
2. Forældre, søskende, nevøer og niecer
3. Bedsteforældre, far- og morbrødre, faste og mostre

Hvis der ikke er nogen arvinger i arvegruppe 1, går arven videre til gruppe 2 – er der heller ikke nogen arvinger her, går den videre til arvegruppe 3. Hvis der slet ingen arvinger er, går arven til staten.

Ægtefælle og livsarvinger (børn, børnebørn m.fl.) er tvangsarvinger, og de kan ikke gøres arveløse. Tvangsarvinger skal tilsammen have minimum 25 % af formuen. Hvis du har tvangsarvinger, kan du således altid selv bestemme over 75 % af, hvad du ejer, mens du kan råde over det hele, hvis du ingen tvangsarvinger har.

De tre arveklasser

Hvem der arver dig, og hvad du kan bestemme i et testamente, afgøres af, hvordan din familie- eller livssituation er. I den følgende oversigt kan du se, hvordan arven fordeles efter arveloven, hvis du ikke har et testamente.

Familieform	Hvem arver?
Ægtepar uden børn	Den længstlevende ægtefælle arver hele arven.
Ægtepar med fælles børn	Den længstlevende ægtefælle arver halvdelen af arven, og børnene arver den anden halvdel – ligeligt fordelt mellem børnene. Som den længstlevende kan man dog vælge at sidde i uskiftet bo, hvis man opfylder reglerne.
Ægtepar med bonusbørn	Den længstlevende ægtefælle arver halvdelen af arven, og afdødes (og kun afdødes) børn arver den anden halvdel – ligeligt fordelt mellem børnene.
Ugift par uden børn	Den længstlevende samlever arver ikke. Her er det afdødes forældre og evt. efterkommere, der arver det hele.
Ugift par med fælles børn	Den længstlevende samlever arver ikke. Her er det børnene, der arver det hele ligeligt fordelt mellem dem.
Ugift par med bonusbørn	Den længstlevende samlever arver ikke. Afdødes (og kun afdødes) børn arver det hele ligeligt fordelt mellem dem.
Single uden børn	Den afdødes forældre og evt. efterkommere arver det hele.
Single med børn	Den afdødes børn arver det hele ligeligt fordelt mellem dem.

Hvis du ønsker en anden fordeling af din arv, skal du lave et testamente. Det gælder også, hvis du ønsker at betænke andre personer eller organisationer, du gerne vil gøre en forskel for.

Hvordan fordeles arven, hvis der er testamente?

Hvis du opretter et testamente, kan du i stor udstrækning selv bestemme over fordelingen af din arv.

Ægtefælle og livsarvinger er som tidligere nævnt, man kalder tvangsarvinger, og de kan ikke gøres

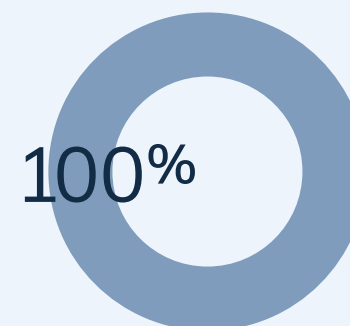
arveløse. Tvangsarvinger skal tilsammen have 25 % af formuen. Det betyder, at du altid kan disponere over 75 % af din formue til fordel for andre. Har du ingen tvangsarvinger, kan du altid disponere over hele din formue til fordel for andre.

Enlig eller samlevende

Er du enlig eller samlevende uden børn, kan du råde over hele din formue i et testamente. Hvis du har børn, er disse tvangsarvinger og skal have 25 % af arven – resten af arven disponerer du frit over.

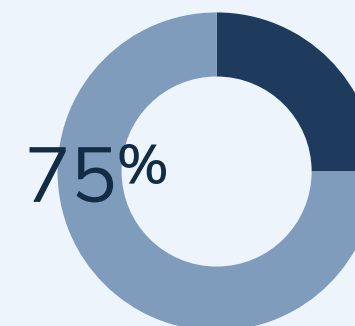
Hvis du er samlevende og ønsker at efterlade noget til din samlever, skal du oprette testamente – hvis ikke har samlevende nemlig ikke ret til noget af arven.

Enlig eller samlevende uden børn

● Du råder over hele din formue

Enlig eller samlevende med børn

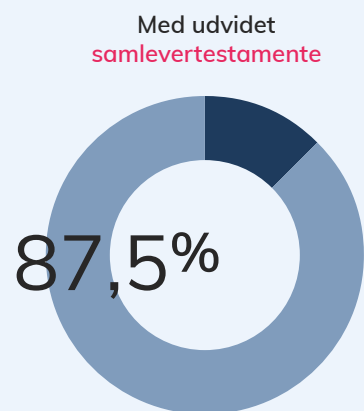

● Du råder over 75 % af din formue
● Dine børns tvangsarv udgør 25 % af din formue

Udvidet samlevertestamente

Er du samlevende, og har du og din samlever levet sammen i over to år eller har børn sammen, kan I lave det, der hedder et udvidet samlevertestamente.

Det giver mulighed for, at den af jer, der lever længst, kan arve op til 87,5 % af den andens formue.

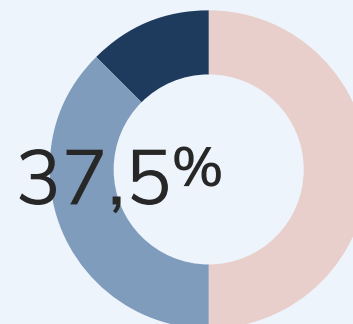
- Din samlever arver op til 87,5 % af din formue
- Dine børns tvangsarv udgør 12,5 % af din formue

Hvis du er gift

Er du gift og har det, man kalder delingsformue (tidligere fælleseje), vil din ægtefælle få halvdelen af jeres fælles formue. Hvis du ikke har børn, arver din ægtefælle det hele. Hvis du har børn, arver din ægtefælle halvdelen, mens dine børn arver den anden halvdel. Af din arv er 25 % tvangsarv – enten til din ægtefælle alene eller, hvis I har børn,

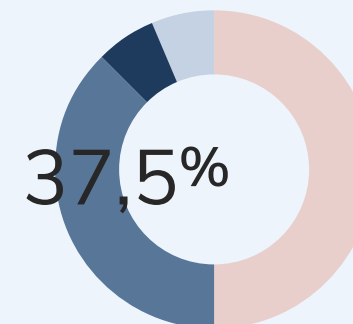
til din ægtefælle og dine børn til ligelig deling mellem dem. Det vil sige, at 12,5 % af jeres fælles formue er tvangsarv. Således kan du i dit testamente råde over 75 % af din andel – det vil sige 37,5 % af jeres fælles formue. Du kan her indsætte din ægtefælle, dine børn, en helt tredje person eller en velgørende organisation til at arve.

Hvis du er gift og har delingsformue, men ingen børn

- Du råder over 37,5 % af jeres fælles formue
- Din ægtefælles tvangsarv er 12,5 % af jeres fælles formue
- Din ægtefælles del af jeres fælles formue er 50 %

Hvis du er gift, har delingsformue og børn

- Du råder over 37,5 % af jeres fælles formue
- Din ægtefælles tvangsarv er 6,25 % af jeres fælles formue
- Dit barns eller dine børns tvangsarv er 6,25 % af den fælles formue
- Din ægtefælles del af jeres fælles formue er 50 %

Uskiftet bo

Hvis man sidder i uskiftet bo, vil det sige, at man ikke udbetaler arv til børnene, når den første ægtefælle dør. Børnene får således først deres arv, når den sidste ægtefælle dør, gifter sig igen eller selv vælger at skifte. Det er kun muligt at sidde i uskiftet bo, hvis man har

delingsformue – og man kan ikke sidde i uskiftet bo, hvis man har særeje. Har man fælles børn, har man krav på at sidde i uskiftet bo uden at få tilladelse fra børnene. Har man stedbørn, kan man godt sidde i uskiftet bo – her kræver det bare en tilladelse fra børnene.

Hvordan opretter du et testamente?

Det er en god idé at få hjælp af en advokat, når man skal lave et testamente. Advokaten kan hjælpe med det juridiske og sikre, at ordlyden i testamentet er i overensstemmelse med netop dine ønsker.

Prisen for en advokat er afhængig af den enkeltes situation og forhold. I de fleste tilfælde kan et testamente dog oprettes for max 5.000 kroner. Psykiatrifonden tilbyder at betale prisen på op til de 5.000 kroner for oprettelsen, hvis vi er tilgodeset i testamentet.

Hvad kan testamenteres?

Når du opretter et testamente, har du mulighed for at betænke velgørende formål eller personer, som betyder noget særligt for dig – uafhængigt af om du har børn, eller om du er gift. Du kan vælge at testamentere på forskellige måder:

- Hvis du har tvangsarvinger: Op til 75 % af din formue.
- Hvis du ikke har tvangsarvinger: Op til hele din formue.
- Et bestemt beløb eller bestemte ejendele (restbeløbet efter tvangsarv og legater er betalt).

For at gøre et testamente gyldigt, skal det enten underskrives af en notar eller af to vidner. Hvis du vil være sikker på, at testamentet er juridisk holdbart, og der ikke opstår misforståelser, er det en god idé at gøre det gennem en advokat.

Du kan til enhver tid oprette et nyt testamente eller skrive tilføjelser til det oprindelige, hvis det oprindelige testamente ikke er gjort uigenkaldeligt. Det er i øvrigt en god idé at få kontrolleret testamentet, når der sker ændringer i din familiesituation eller formue.

Du kan således betænke andre med et fast beløb eller specifikke genstande, bestemte andele af din formue eller den resterende del af din formue, når tvangsarv og eventuel anden arv er betalt.

De fleste organisationer med et almenvælgørende eller andet almenyttigt formål, herunder Psykiatrifonden, betaler ikke boafgift.

Hvem skal betale afgift?

Hvis du efterlader dig arv, vil det som oftest betyde, at der skal betales en boafgift – det der før hed arveafgift.

Afgiftens størrelse kommer an på boets størrelse samt hvilken relation, du har til en potentiel arving.

Boafgift

0 %

15 %

+25 %

Arving

Ægtefælle og velgørende organisationer

Børn, børnebørn, forældre, stedbørn, svigerbørn m.fl. (herunder samboende med fælles bopæl i over to år)

Søskende, niecer, nevøer m.fl.

Boafgiften beregnes af den del af arvebeholdningen, der overstiger bundfradraget. Ægtefæller betaler ingen boafgift.

Børn, stedbørn, adoptivbørn og disses afkom, forældre og personer, som har haft fælles bopæl med afdøde i to år før dødsfaldet, svigerbørn med flere skal betale en boafgift på 15 % af det beløb, der ligger over bundfradraget. Hvis der skiftes et uskiftet bo, er der således to bundfradrag.

Andre, eksempelvis søskende, skal betale en tillægsboafgift på 25 %. Med bundfradraget indebærer det, at de skal betale i alt 36,25 % (det er ikke 40 % (15+25), fordi man – inden man beregner tillægsboafgiften – fratrukker det beløb, der skal betales i boafgift).

Det er muligt at indsætte en organisation, som er fritaget for arveafgift – herunder Psykiatrifonden – i dit testamente og samtidig bestemme, at organisationen skal betale afgiften af det beløb, du ønsker at videregive til dine familiemedlemmer eller venner.

Støt Psykiatrifondens arbejde

En arv til Psykiatrifonden går ubeskåret til vores arbejde, da vi ikke skal betale boafgift. En arv til Psykiatrifonden vil således – uanset beløb – betyde bedre vilkår for mennesker med psykisk sygdom.

Det går dine penge til

Psykisk sygdom må aldrig ødelægge liv. Det sker i dag for alt for mange børn, unge, voksne og ældre. I en grad, og i et tempo, der gør, at der skal handles nu, så udviklingen stoppes.

Derfor kæmper Psykiatrifonden for, at alle mennesker med psykisk sygdom får adgang til den støtte og behandling, de har krav på og behov for – i tide. Så ingen står alene med psykisk sygdom, og for at alle kan få det bedre.

Her er nogle af de ting, vi arbejder med:

Psykiatrifondens rådgivning

Hver dag hjælper vores rådgivere mennesker med psykisk sygdom og deres pårørende – anonymt, gratis og med fagligt kvalificeret hjælp og støtte. Rådgivningen har åbent hver dag året rundt, og der bliver ringet og chattet hver eneste dag. Og behovet er større end nogensinde før. Hvert år har vi således mere end 20.000 samtaler med personer fra hele landet, som kan handle om alt fra psykisk sygdom, mistrivsel og misbrug til ensomhed, eksistentielle kriser og behandlingsmuligheder. Faglighed, imødekommenhed, interesse og respekt er nøgleord og kerneværdier i vores rådgivning, og vi tilstræber at skabe en åben og tryk kontakt til alle, der henvender sig. Psykiatrifondens rådgivning åbnede første gang i januar 2000 og har i årenes løb hjulpet flere hundredtusinder mennesker.

Vores politiske arbejde

Psykiatrifonden arbejder politisk på mange fronter for at skabe de nødvendige forandringer i samfundet. Psykiatrien har været underfinansieret og underprioriteret i årtier. Derfor er det vigtigt for Psykiatrifonden at påvirke politikudviklingen og lovgivningen inden for området. Det gør vi bl.a. ved at deltage aktivt i den offentlige debat, engagere os i politiske processer, deltage i høringer og generelt mødes med politikere og beslutningstagere. Vi leverer ekspertise og opdateret viden, som hjælper politikerne med at træffe informerede beslutninger inden for psykiatrien. Et af psykiatriens største problemer er, at den ofte bliver glemt. Vi minder politikerne om psykiatriens behov og kæmper for højere behandlingskvalitet og bedre rettigheder. Og vi insisterer på, at alle mennesker, uanset hvor de er født, eller hvem de er født af, fortjener god og ordentlig behandling for deres sygdom.

Afstigmatisering

Hvis man gerne vil forandre verden, tror vi på, at første skridt på vejen er, at man tør tale om de svære ting. Det gælder også psykisk sygdom, og det var en af grundene til, at vores stifter Jes Gerlach etablerede Psykiatrifonden. Han mente nemlig, at det store tabu, der stadig omgiver psykisk sygdom, var en af grundene til, at mennesker blev dårligt behandlet. Derfor har vi i mange år nu oplyst, arbejdet med afstigmatisering og gjort vores for at sikre, at det i dag er nemmere at tale om psykisk sygdom end for 30 år siden. Men vi kæmper fortsat, for selvom det går fremad, viser undersøgelser stadig, at psykiske sygdomme ligger i toppen over de mest tabubelagte sygdomme. Til trods for, at langt de fleste af os kommer til at opleve psykisk sygdom på et tidspunkt i vores liv.

Arv er med til at sikre en bedre psykisk sundhed og hjælpe mennesker med psykiske problemer. Langt de fleste vælger at testamentere til Psykiatrifondens generelle arbejde, og så bruger vi pengene der, hvor det aktuelle behov er størst.

Nogle ønsker imidlertid at betænke mere specifikke indsatsområder. I det tilfælde anbefaler Psykiatrifonden, at du angiver så brede retningslinjer som muligt, da aktualitet og konkrete behov kan ændre sig med årene. Du er også velkommen til at kontakte os. En arv kommer altid som en ekstraordinær gave, som gør det muligt at yde en ekstra indsats til gavn for mennesker med psykiske sygdomme og problemer.

Få mere viden om arv og testamente

Har du brug for at vide mere om arv og testamente? Så er du altid hjertelig velkommen til at kontakte os og høre mere.

Der kan være mange tanker, følelser og spørgsmål forbundet med at lave et testamente, og vi står klar til at hjælpe og rådgive.

Sofie Engelhardt Rosenberg Lund

se@psykiatrifonden.dk

51 64 95 96

Se mere på psykiatrifonden.dk/arv

**PSYKIATRIFONDEN ER EN PRIVAT,
SYGDOMSBEKÆMPENDE ORGANISATION.**

Vi kæmper for, at alle mennesker med psykisk sygdom og de, som er i risiko for at få det, mødes med forståelse og får den hjælp og rådgivning, de har brug for. I tide.